

NFK 06-2-5-1

**| Arbejdsgruppen for natur, friluftsliv og kulturmiljø (NFK), inklusive
den arktiske styregruppe (ASG)**

VIRKSOMHEDSBERETNING FOR 2005

01-02-2006

1. Sammenfatning af virksomheden med årets vigtigste resultater

Af årets vigtigste resultater fremhæves:

- * **NOBANIS-projektet**, hvor der er åbnet en internet-portal med oplysninger om invasive arter, lige som projektet bidrager til et lignende EU-initiativ. Den giver nyttige oplysninger om arter, reguleringer, ekspertnetværk, litteratur m.v.
- * **NoNaklim-projektet** om klimaændringernes betydning for den nordiske natur), der har fået betydelig international opmærksomhed. Den gir en enkel og forståelig præsentation af problemet og mulige tiltag for at mindske skadevirkningene.
- * **Det nordiske samarbejde om beskyttelse af vådområder under Ramsar-konventionen** er udviklet til også at omfatte de baltiske lande og er præsenteret på konventionens COP-møde i november 2005 som eksempel på regional implementering. Arbejdet har bidratt til en styrket udpegning af og opfølgning af nordiske Ramsar-områder.
- * **Børn og unges ret til et sundt liv med en rig natur, rent miljø og plads til friluftsliv**. Det 3-årige nordisk-baltiske projektet omfatter også sundhedsaspekter og viser, hvordan man med enkle metoder både kan sikre naturområderne og øge børns brug af dem.
- * **Nordens opfølgning på Verdensarvskonventionen under UNESCO** er vigtig for de eksisterende og potentielle nordiske verdensarvområder. Netværksbygning, ideer til gennemførelse, faglig kvalitetssikring m.v. højner niveauet på Nordens implementering af konventionen.
- * **"European Heritage Days"** (under Europarådet), afholdes i 2006 for første gang koordineret i Norden og Baltikum. Projektet vil ved fælles nordisk indsats bidrage til kvalitetshævning på disse arrangementene, som er vigtige for det folkelige engagement i værnet af kulturminder..

To afsluttede projekter som publiceres 1. halvår 2006, ventes at få offentlig opmærksomhed:

- * **Effekterne af trawling og bundtrawling i de arktiske farvande**
- * **Hvorledes undgå erosion som følge af overgræsning**, et informationshefte til fåreholdere og renavlere,. Det sidste vil blive udgivet i grønlandske, færøske, samiske, finske og danske sprogversioner.

Hovedfokus har i 2005 været på MHPs hovedmålsætning "Natur, kulturmiljø og friluftsliv", men nogle projekter bidrager også til "Miljø og sundhed" og "Havet". Et projekt omhandler klimaforandringernes betydning for naturen. 17 af projekterne har inddraget Baltikum og i flere tilfælde Rusland. Indspil til internationale fora omfatter konventioner inden for natur- og kulturmiljøområdet (Verdensarv, Ramsar og Biodiversitetskonventionerne), men også bidrag til EU-samarbejdet om biodiversitet og Europarådets arbejde på kulturmiljøområdet. NFK og ASG har i 2005 stået for gennemførelsen af 47 projekter, hvoraf 22 blev afsluttede.

NFK har prioriteret formidling og information til såvel myndigheder som organisationer og medier, og anvender i den sammenhæng en række instrumenter. I 2005 er der udgivet 14 TemaNord og ANP-rapporter. Der er afholdt seminarer, konferencer og lejre samt kampagner (bl.a. 500 ekskursioner med 10-15.000 deltagere over hele Norden på "De Vilde Blomsters Dag"), pressemeddelelser, internet-portaler, hjemmeside og nyhedsformidling til interesseorganisationer, jf. afsnit 5.

NFK har fulgt op specifikke udmeldinger fra EK-M (AU) med iværksættelse af det nordisk-baltiske projekt om børn, friluftsliv og sundhed samt med gennemførelse og afrapportering af en workshop om nordisk-baltisk samarbejde på biosafety-området (videreføres i 2006-08).

I tilknytning til det danske formandskabsprogrammet har NFK i 2005 afholdt en konference i Odense om 'Bynært friluftsliv i Norden'.

ASG har i 2005 afsluttet sit arbejde med implementeringen af den Arktiske Handlingsplan for Natur- og Kulturmiljøbeskyttelse fra 1999. Der er gennemført 9 projekter, hvoraf 6 er publicerede, mens 3 publiceres i 2006. De samlede resultater fra ASG ventes præsenteret på Ministerrådsmødet i august 2006. NFK har haft projektsamarbejde og dialoger med MIFI, MJS, NMD og NGR. NFK har god kontakt til og samarbejde med de nordiske interesseorganisationer inden for natur-, friluftslivs- og kulturmiljøområderne, hvilket bidrager til at udvikle og opretholde en række nordiske netværk, der er bredt og folkeligt funderede.

2. Opfyldelse af MHP mål, aktivitet og forventet resultat

NFK-gruppen har i MHP ansvar for 30 delmålsætninger primært inden for hovedmål III "Natur, kulturmiljø og friluftsliv" men også for delmål inden for "Miljø og sundhed" og "Havet". NFK har (sammen med ASG) i 2005 gennemført og afsluttet projekter og aktiviteter, der bidrager til opfyldelsen af MHP 2005-08. I projektoversigten (bilag 3) er projekternes relevans for

de forskellige delmål i MHP markerede. Der har i 2005 været 47 aktiviteter på 24 af 30 delmål, hvor NFK har forpligtelser. Heraf er 22 projekter afsluttede med konkrete resultater i form af projektrapporter, gennemførte seminarer, workshops, lejre og kampagner mv. To påbegyndte projekter er besluttet aflyst på grund af ændrede forudsætninger.

NFK og ASG har i 2005 fået publiceret 8 TemaNord rapporter og 6 ANP-rapporter, jf. bilag 1. NFK har i 2005 stået for afholdelsen af 11 seminarer, workshops og lejre med i alt 400 deltagere samt afholdelsen af "De Vilde Blomsters Dag" med 12-15.000 deltagere jf. bilag 2.

Konkrete resultater fra projekterne er også udmøntet i rekommendationer og anbefalinger til myndigheder og forskellige faglige fora.

Flere projekter har haft betydelig opmærksomhed i nordiske og internationale medier, bl.a. NoNaKlim-projektet om klimaforandringernes betydning for den nordiske natur og NOBANIS-projektet om de invasive arter. Yderligere 23 igangværende projekter ventes afsluttet i 2006-08. NFK vil, i samarbejde med andre grupper, iværksætte aktiviteter inden for 6 delmålsætninger, hvor der ind til videre er en utilstrækkelig dækning gennem de allerede iværksatte projekter. Nogle af disse gælder klimaområdet, der vil blive nærmere drøftet med Klimagruppen.

NFK vurderer som helhed, at man allerede er godt dækket ind på kulturmiljø og dele af natur-området, mens man foruden klimaområdet endnu har nogle uindløste udfordringer på biodiversitets- og miljø-sundheds-området, jf. også bilag 3 med oversigt over de aktuelle NFK- og ASG-projekter i forhold til delmålene i Miljøhandlingsprogrammet 2005 – 2008.

NFK lægger megen vægt på at formidle resultaterne fra miljøhandlingsprogrammet bredt ud, så det nordiske samarbejde synliggøres på alle niveauer, jf. MHP kap. 3. Formidlingen har inddraget både eksperter og forhandlere, befolkningen gennem kampagner og NGO'er og regionale organisationer, jf. oversigt i afsnit 5.

3. Gruppens konkrete indspil til EK-M og MR-M møder

- Rapporten (TemaNORD 2005:571 & 572) med resultater og rekommandationer fra projektet 'Nordisk naturforvaltning i et ændret klima' er præsenteret på MR-M-mødet i Island i oktober 2005, hvor det fik en god modtagelse, og det er også formidlet ud med pressemeddelelse fra NMR.
- Herudover er resultater og rekommandationer fra projektet 'Traditional Rural Landscapes and Biotopes – Management in the Nordic and Baltic Countries' præsenteret på møde i **CSO-NB8 Agric** i Litauen, april 2005. (Projektet er gennemført i samarbejde med MJS-gruppen).

4. Gruppens konkrete indspil til internationale forhandlinger

- **Ramsar-konventionen.** Initiativet med etablering af et *regionalt* nordisk-baltisk samarbejde blev præsenteret på Ramsar COP9 i Uganda, november 2005. Initiativet blev modtaget med stor interesse og kan få betydning for konventionens implementering gennem dannelsen af tilsvarende regionale netværk andre steder.
- **Verdensarvs-konventionen.** Resultater og rekommandationer fra det nordiske Verdensarvsseminar i 2004 er sendt med TemaNord 2005:527 til UNESCO, ICOMOS og IUCN. Projektet giver vigtig kompetence, som bl.a. det nordiske Verdensarvskontor benytter i sin bistand til andre regioner.
- **Baltic States Regional Cooperation Programme for NATURA 2000** er afsluttet med rapport til de tre baltiske landes myndigheder og EU.
- Resultaterne fra 'Conservation of Nordic Nature in a Changing Climate' (TemaNord 2005:572) er præsenteret på **Biodiversitetskonventionens SBSTTA** -møde i Canada, december 2005, hvor det vakte betydelig interesse. Desuden er det blevet præsenteret ved et VULCAN-møde (EU-projekt om klimaeffekter) og har i øvrigt fået betydelig international opmærksomhed med omtale bl.a. i The Times og China News mv og derigennem bidraget til at styrke den nordiske identitet i internationale sammenhænge. Både afrikanske og asiatiske lande viste stor interesse for denne måde at beskrive og møde klimarelaterede naturværnudsfordringer.
- NordMAB-projektet (**UNESCO's Man and Biosphere-program**) m "Nordic Biosphere Reserves. Experiences and co-operation" (TemaNord 2005:560) er formidlet til UNESCO, og der er taget initiativ til at det nordisk-baltiske regionale samarbejde følges op med en ny konference i Finland i 2006.
- Det nordisk-baltiske møde om **Biosafety** (TemaNORD 2005:565) giver konkrete indspil til EU's regeludviklingsarbejde på .GMO-området.
- NOBANIS-projektet om invasive arter bidrager aktivt til et lignende **EU-initiativ (Databasen DAISIE under FP6 EU Research Programme)** og arbejder sammen med **European Environmental Agency** om biodiversitetsindikator 2010-projektet

5. Informationsvirksomhed

NFK's INFORMATIONSTRATEGIER

NFK-gruppen ønsker at sprede informationer om det nordiske samarbejde på området. Gruppen søger gennem projekterne at stimulere projektholderne til at dele deres viden og resultater med så mange relevante parter som muligt. Informationerne spredes primært i Norden, men en del NFK-projekter omfatter også Nærområdet og formidles også ud her. Rapporter og rekommandationer formidles løbende ud til internationale relevante fora, jf. pkt. 4.

Afhængigt af projektenes indhold og mål anvendes der forskellige "værktøjer" til information:

- **Publikationer.** TemaNord eller ANP-rapporter, men også NORD-publikationer. NFK er produktiv, med 14 nyudgivelser i 2005, jf. bilag 1. Nogle af emnerne er populære med en bred offentlig interesse. En del af publikationerne er velillustrerede og spændende læsning for målgrupperne. I de tilfælde, hvor udgivelserne vurderes at have bredere offentlig interesse planlægges offentliggørelsen af **pressemeldelse, mediekontakt og evt. medie-event** sammen med NMRS Informationsafdeling. Det har fungeret godt senest med NoNaKlim og NOBANIS-projekterne. Der mangler dog evaluering af, hvor godt nyhederne rapporteres ud i de forskellige nordiske lande. - Kommende projektudgivelser med forventet stor medieinteresse er udgivelserne af publikationerne om Overgræsning & Erosion henholdsvis Bundskrabning & Trawling i de arktiske farvande. Udgivelser af **'Flyveblade' - 'Faktablade'** med kortfattet information om projekternes formål, (forventede) resultater og kontaktdresser er også nyttigt for mange projekter, bl.a. dem, der ellers kun har et elektronisk liv.
- **Seminarer, konferencer, sommerlejre.** Afholdelsen af seminarer og workshops er en central del af mange projekter, hvor de fungerer som knudepunkter for erfaringsudveksling og netværksopbygning blandt nordiske kollegaer. NFK støttede i 2004 i alt 13 **seminarer, workshops og konferencer** med i gennemsnit c. 45 deltagere (bilag 2) fra de nordiske og i de fleste tilfælde også de baltiske lande samt øvrigt udland, bl.a. Rusland, Tyskland,

USA, Canada og internationale konventionssekretariater (Ramsar, World Heritage). I 2005 har NFK bl.a. støttet afholdelsen af to **sommerlejre for unge** i hhv. Finland og Sverige, hvor temaerne har været natur og miljø i bred forstand og taiga-skovens bevaring og forvaltning. Der var på de to lejre i alt 80 deltagere fra de nordiske lande, Baltikum og Rusland. Der er ingen tvivl, om at seminarerne m.v. i meget væsentlig grad bidrager til at opbygge og vedligeholde nordiske netværk inden for de forskellige fag- og interesseområder. I 2005 har mange af arrangementerne også haft deltagere fra Baltikum og Rusland, hvilket yderligere har bidraget til en geografisk udbygning af netværkerne.

- **Kampagner.** Enkelte projekter støtter afholdelsen af **temadage**, hvor der afholdes koordinerede aktiviteter om et fælles tema i alle de nordiske lande. Mest indarbejdet og succesrigt har været afholdelsen af "**De Vilde Blomsters Dag**", hvor der samme søndag i juni over hele Norden af de botaniske foreninger arrangeres ekskursioner ledet af sagkyndige botanikere, der viser spændende områder med flora frem til alle interesserede. Arrangementerne får betydelig medieomtale. I 2004 blev der gennemført 481 ekskursioner - 'vandringar' med i alt c. 13.000 deltagere, og aktiviteterne har i 2005 haft samme omfang. I 2006 forberedes som noget nyt en koordineret afholdelse af "**Bygningskulturens Dag**" i de nordiske lande og Estland. Arrangementerne er relateret til Europarådets '**European Heritage Day**'. Endvidere deltager 45 skoler (Eco-Schools) over hele Norden, Baltikum og i Rusland (St.Petersborg) i 2005-07 i projektet '**Children, Outdoor, Participation, Environment (COPE)**' ('Børn og unge har ret til et sundt liv - en rig natur, et rent miljø og boplad til friluftsliv'). Endelig planlægges med baggrund i det norske formandsprogram udskrivelsen af en **idekonkurrence om lokalsamfundenes bidrag til 2010-biodiversitetsmålet**. Konkurrencen ventes lanceret i 2006.
- **Pressemedelelser** udsendes typisk i samarbejde med NMRS Informationsafdeling omkring udgivelsen af projektrapporter eller ved andre 'projekt-begivenheder'. I 2005 er der således sket en særlig formidling af projektet "Nordisk naturforvaltning i et ændret klima", der opnåede omtale i mange nordiske medier såvel som China News og The Times (UK). Et andet projekt NOBANIS om invasive arter, der gennemføres af NFK i samarbejde med MIFI og NMD har også fået megen medieomtale, bl.a. i forbindelse med åbningen af en ny internetportal ved Sveriges Landbruksuniversitet.
- **Nyhedsoversigter.** I forbindelse med afholdelsen af de tre årlige møder i NFK-gruppen indsamles der fra gruppens medlemmer oversigter over mere væsentlige nyheder på NFK-området i de respektive lande. Nyhederne stammer primært fra ministeriernes nyhedsoversigter, og de videreformidles til Nordisk Ministerråd, forskellige institutioner og interesseorganisationer. Nyhederne kan godt være flere måneder gamle inden de når frem til læseren, men det er indtrykket, at de bidrager til at give et godt overblik over, hvilke emner der til forskellig tid er i fokus i landene.
- **Hjemmesiden.** NFK's hjemmeside svarer i struktur nogenlunde til de øvrige arbejdsgruppers hjemmeside. Der forberedes en særskilt præsentation af resultaterne, der er opnået under implementeringen af den Nordiske handlingsplan for natur- og kulturmiljøbeskyttelsen i Arktis - Grønland, Island og Svalbard. Besøgstillene på siden er ikke kendte.

6. Samarbejde med andre grupper og sektorer

NFK har primært arbejdet sammen med den **Arktiske Styregruppe** (fælles sekretariat), men har også i 2005 samarbejdet omkring ansøgninger og projekter med **NMD** og **NGR** samt **MJS** og **MIFI**. Samarbejdet muliggør fællesfinansiering af større initiativer, som grupperne ikke ville kunne løfte alene. NFK har leveret indspil til den kommende nordiske strategi for børn og unge.

NFK har et udviklet samarbejde med de nordiske, frivillige organisationer på natur- og friluftslivsområdet, og i et vist omfang også med de organisationer, der findes på kulturmiljøområdet. Samarbejdet omfatter bl.a. dialogmøder og udsendelse af nordiske NFK-nyheder til organisationerne

7. Projektkatalog

Der henvises til projektkataloget på hjemmesiden, hvor projekterne beskrives med følgende information:

- Projektets navn
- Kontaktpersoner
- Løbetid
- Deltagende lande
- Arbejdsgruppe

- Projektgruppe
- Kobling til Nordisk miljøhandlingsprogram, formål og forventet resultat
- Kobling til strategien for bæredygtig udvikling
- Kort beskrivelse
- Formidlingsforslag
- Samarbejdsrelationer, andre arbejdsgrupper og sektorer
- Søgeord

8. Gruppens sammensætning

NFK består ult. december 2005 af nedenstående medlemmer. Disse repræsenterer områderne landskab, kulturmiljø, biologisk mangfoldighed, naturbeskyttelse og friluftsliv. Gruppen arbejder i henhold til mandat godkendt i 2005 og har den blanding af kompetencer som kræves for at kunne gennemføre virksomheden. I 2006 har Norge formandskabet for NFK. Gruppens mandat 2005-08 findes på hjemmesiden.

Arbejdsgruppen for natur, friluftsliv og kulturmiljø

Lars Gudmand Pedersen (formand til 31.12.2005)

Skov- og Naturstyrelsen, Frilufts- og Vildtforvaltningskontoret, Haraldsgade 53, DK – 2100 København Ø, Danmark

Eli Moen (formand fra 1.1.2006)

Miljøverndepartementet, Avd. for naturforvaltning, Box 8013 Dep, N – 0030 Oslo 1, Norge

Sven Koefoed-Hansen

Kulturarvsstyrelsen, Slotsholmsgade 1, DK-1216 København K, Danmark

Aulikki Alanen (til august 2005)

Forststyrelsen/Metsähallitus, PB 94, FIN – 01301 Vantaa, Finland

Stig Johansson (fra august 2005)

Forststyrelsen/Metsähallitus, PB 94, FIN – 01301 Vantaa, Finland

Minna Perähuhta

Miljöministeriet, Markanvändningsavdelingen, PB 35, FIN-00023 Regeringen, Finland

Anna Maria Fosaa

Føroya Naturugripasavn, Debesartød, FR – 100 Torshavn, Færøerne

Marianne Jensen

Direktoratet for Miljø og Natur, Box 1614, DK – 3900 Nuuk, Grønland

Trausti Baldursson

Umhverfisstofnun, Sudurlandsbraut 24, IS-108 Reykjavik, Island

Elisabet Haveraaen

Miljøverndepartementet, Avd. for kulturminneforvaltning, Box 8013 Dep., N – 0030 Oslo 1, Norge

Leif Gren

Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 Stockholm, Sverige

Sune Sohlberg

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm, Sverige

Hans Skotte Møller (sekretær)

Skov- og Naturstyren, Frilufts- og Vildtforvaltningskontoret, Haraldsgade 53, DK 2100 København Ø, Danmark

Den Arktiske Styregruppe (opløst med udgangen af december 2005)

Tore Ising (formand)

Avdelingen for internasjonalt samarbeid, luftmiljø og polarsaker (ILP-avd), Miljøverndepartementet, Box 8013 Dep., N-0030 Oslo, Norge

Tonte Hegard

Miljøverndepartementet, Postboks 8013 Dep., N-0030 Oslo, Norge

Trausti Baldursson

Statens Naturvern, Skulagata 21, 101 Reykjavik, Island

Marianne Jensen

Direktoratet for Miljø og Natur, Box 1614, DK – 3900 Nuuk, Grønland

Hans Skotte Møller (sekretær)

Skov- og Naturstyrelsen, Frilufts- og Vildtforvaltningskontoret, Haraldsgade 53, DK 2100 København Ø, Danmark

Der henvises til hjemmesiden vedr. gruppernes mandater samt information om gruppernes møder.

9. Økonomisk redegørelse

Skema 1: Oversigt over midler i 2005 fordelt på bevillingsmyndighed

Bevillingsmyndighed	DKK	Bemærkninger
1. NMRS miljø	4.370.116	
2. NMRS sektor f.eks. fisk, økonomi, energi m.m.	200.000	Fra MJS (proj. 4027)
3. Strategisk pulje		
4. Andre puljer f.eks. BU, Arktis m.m.	298.000 (Arktisk pulje)	Til to ASG-projekter (4121, 4123)
5. Overførte frie midler fra forrige år & inddragne midler (fra afsluttede og aflyste projekter i 2005)	433.000 2.238.313	
6. Sum (midler til rådighed 2005)	7.539.429	

Skema 2: Oversigt over midler fordelt på aktiviteter/projekter i 2005

1. Aktiviteter/projekter	2. Midler til rådighed 2005 (-budget)	3. Kontraktbundne midler pr. 31.12. 2005 inklusive ikke udbetalte kontrakt- bundne midler fra 2004	4. Ikke kontraktbundne midler 31. dec.2005	5. Bemærkninger i. Slutår for projekt ii. Delmål i MHP 2005-08
4005 Værn vådområder	0	0	0 (afsluttet)	2005 - 3.1.3
4006 Ramsar brochurer	0	0	0 (afsluttet)	2005 - 3.1.3
4010 Trad.rural biotopes	0	0	0 (afsluttet)	2005 - 3.1.2. MJS
4013 Miljøkriminalitet	0	0	0 (aflyst)	Aflyst 2005
4022 Verdensarv-sem.	0	0	0 (afsluttet)	2005 -3.1.3
4023 Ramasr-sem 2004	0	0	0 (afsluttet)	2005 - 3.1.3
4024 NOBANIS	209.000 (+NMD,MIFI)	388.233	0	2006 – 3.3.6 ND,MIF
4025 BANAT 3	0	0	0 (afsluttet)	2005 - 3.1.3
4027 Rødlistet truede art	250.000 (+MJS)	608.720	0	2007 - 3.3.4. MJS
4028 Seminar GMO	0	0	0 (aflyst)	Aflyst
4029 NoNaKlim	561.616	3.000	47.616 (afsluttet)	2005 – 3.1.4
4030 HELCOM Habitat	0	0	0 (afsluttet)	2005 – 2.3.14 MIFI
4031 Biosafety options	0	42.150	0 (afsluttet)	2005 – 3.6.1
4032 Fjeldræv-seminar	0	0	0 (afsluttet)	2005 – 3.3.4
4033 Boreal forest	189.000	113.580	0	2006 – 3.3.5
4034 Konventionshefte	300.000	57.750	0	2006 – 3.3.1
4035 Koord.NFK-pol	200.000	0	170.000	2008 – 3.3.1
4036 Naturfred-møde	150.000	0	0 (afsluttet)	2005 – 3.1.2
4037 Analyser havbund	153.000	0	0	2006 – 2.3.12
4038 Biodiv.status 2010	200.000	0	200.000	2008 – 3.3.1
4040 Taiga rescue camp	100.000	0	0 (afsluttet)	2005 – 3.3.7
4054 Erosion – overbeite	0	250.000	0	2006 – 3.3.7
4061 Nordregio	0	0	130.000	2008 – 3.2.4
4063 Makt,myte. Monum	300.000	80.000	0	2006 – 3.2.4
4067 Skovbrug-kultur	0	196.201	0	2006 – 3.2.2 MJS
4068 Vårda kulturlandsk	0	49.455	0 (afsluttet)	2005 – 3.2.1
4069 Man and Biosphere	0	-1.481	0 (afsluttet)	2005 – 3.2.3

4070 Landskabs-seminar	0	0	0 (afsluttet)	2005 – 3.2.1
4071 Sem. Kystkultur	100.000	200.000	0	2006 – 3.2.4
4072 Europ.Heritage Day	150.000	0	0	2007 – 3.2.3
4073 Buil.Heritage Cons.	291.000	174.822	0	2007 – 3.2.4
4074 Nord.kulturlandsk.	50.000	0	0 (afsluttet)	2005 – 3.2.4
4106 Friluft, børn, sundh	250.000	278.000	0	2007 – 1.3.2
4107 Publik.undersøgelse	150.000	40.500	0	2006 – 3.4.1
4108 Turisme i skydd.	610.000	610.000	0	2006 – 3.4.3
4109 Vilde blom.dag	140.000	4.268	0 (afsluttet)	2005 – 3.3.7
4110 Nationalpark-konf	0	79.000	0	2006 – 3.4.3
4111 Nord: Youth Camp	0	33.750	0 (afsluttet)	2005 – 3.3.7
4112 AFFORNORD	100.000	100.000	0	2006 – 3.2.2
4113 Bynært friluftsliv	380.000	180.000	0	2006 – 1.3.1
4114 Junior rangers	100.000	0	100.000	2006 – 3.3.7
4115 Trålning/bottenskr.	0	0	0	2006 – 2.3.1 ASG
4118 Miljø-turisme Ark	0	0	147.254 (afsluttet)	2005 – 3.4.1 ASG
4119 Havfugle-.database	0	70.000	0	2006 – 3.3.2 AS-NMD
4120 Nye vernekriterier	0	0	0 (afsluttet)	2005 – 3.2.4 ASG
4121 Ark.kulturminner	165.000	0	0 (afsluttet)	2005 – 3.2.4 ASG
4123 Forskning uten spor	133.000	30.018	0 (afsluttet)	2005 – 3.3.1
4124. Naturvejleder Ark	150.000	0	0	2006 – 3.4.2 ASG
4125 Sekretariat Ark	0	14.792	0	2006 – ASG
4202 Trykn & oversæt	0	795.267	0	Videreføres 2006
4203 Informationstiltag	0	175.480	0	Videreføres 2006
4204 Ti i top	0	1.166	0	Videreføres 2006
Sekretariat	500.000	2.662	0	Videreføres 2006
Frie midler	1.124.783	0	372.866	
Sum	I alt 7.539.429 DKK (Sum som skema 1 punkt 6)	I alt 5.788.141 DKK	I alt 1.167.736 DKK (Overføres til arbejdsprogram 2006)	60 % Norden 10 % EU 30 % Nærområdet & Internat.aktiv.

Skema 3. Oversigt over sekretariatsmidler 2005 (NFK & ASG)

Anvendelse af midler	DKK	Bemærkninger
Løn (inkl. pension)	533.637, 20	
Rejser	29.240,19	
Administration (OH)	0	
Øvrige	92.363,96	Inkl. udgifter til fem NFK- og ASG-møder.
Total	655.241,35	

Bilag 1. NFK- og ASG-publikationer 2005

TemaNord

Verdensarv i Norden. Oppfølging av UNESCOs konvensjon for vern av verdens kultur og naturarv

Vega 30.-31.august 2004

TemaNord 2005:527

ISBN 92-893-1148-7

Sider: 103

Sprog: Dansk, en, no, sv

Pris (eksl. Moms): DKK 135

Link: <http://www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005:527>

Feltkode ændret

Vernekriterier for geologiske elementer og kulturminner i Arktis

TemaNord 2005:541

ISBN 92-893-1178-9

Sider: 127

Sprog: Norsk

Pris (eksl. Moms): DKK 185

Link: <http://www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005:541>

Feltkode ændret

Forskning uten spor. Integrering av miljøhensyn i forsknings- og utdanningssektoren – Grønland,

Island og Svalbard

TemaNord 2005:547

ISBN: 92-893-1181-9

Sider: 161

Sprog: Norsk

Pris (eksl. Moms): DKK 320

Link: <http://www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005:547>

Feltkode ændret

Kulturmiljøer i Arktis. Prinsipper for bærekraftig forvaltning

TemaNord 2005:552

ISBN: 92-893-1189-4

Sider: 140

Sprog: Norsk

Pris (eksl. Moms): DKK 375

Link: <http://www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005:552>

Feltkode ændret

Nordic Biosphere Reserves. Experiences and Co-operation

TemaNord 2005:560

ISBN: 92-893-1197-5

Sider: 143

Sprog: Engelsk

Pris (Eksl. moms): DKK 165

Link: <http://www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005:560>

Feltkode ændret

Assessing Options for Nordic-Baltic Co-operation in Biosafety

TemaNord 2005:565

ISBN: 92-893-1211-4

Sider: 90

Sprog: Engelsk

Pris (eksl.Moms): DKK 145

Link: <http://www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005:565>

Feltkode ændret

Nordisk naturforvaltning i et ændret klima

TemaNord 2005:571

ISBN: 92-893-1219-X

Sider: 64

Sprog: Dansk

Pris (eksl.Moms): DKK 150

Link: <http://www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005:571>

Feltkode ændret

Conservation of Nordic Nature in a Changing Climate

TemaNord 2005:572

ISBN: 92-893-1220-3

Sider: 64

Sprog: Engelsk

Pris (eksl. Moms): DKK 150

Link: <http://www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005:572>

Feltkode ændret

ANP**Lokal Agenda 21 i Arktis. Ett samarbetsprojekt mellan Ísafjörður kommun i Island, Longyearbyen på Svalbard och Sismiut kommun i Grönland**

ANP 2005:702

ISBN: 92-893-1161-4

Sider: 53

Sprog: Svensk

Gratis

Link: <http://www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005:702>

Feltkode ændret

Nordisk fjellrevseminar (HTML udgave)

ANP 2005:720

ISBN:

Sider:

Sprog: Engelsk, Norsk, Svensk

Gratis

Link: <http://www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005:720>

Feltkode ændret

Nordic and Baltic Workshop on Visitor Information Needs and Monitoring Methods (NBW)

ANP 2005: 728

ISBN: 92-893-1160-6

Sider: 69

Sprog: Engelsk

Gratis

Link: <http://www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005:728>

Feltkode ændret

Changing Cultural Landscapes. Expert meeting on monitoring change in cultural landscapes held in Tallinn 10.-11.3.2005

ANP 2005:766

ISBN 92-893-1217-3

Sider:

Sprog: Engelsk

Gratis

Link: <http://www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005:766>

Feltkode ændret

Implementering av den europeiske landskapskonvensjonen i lokal og regional planlegging i Norden

ANP 2005:771

ISBN: 92-893-1229-7

Sider: 55

Sprog: Norsk

Gratis

Link: <http://www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005:771>

Feltkode ændret

Proceedings of the Nordic Wetland Conference and Ramsar Meeting. Ørland, Norway, May 4-7, 2004

ANP 2005: 778

ISBN:

Sider

Sprog: Engelsk

Gratis

Link: <http://www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005:778>

Feltkode ændret

Bilag 2 NFK – Seminarer, konferencer m.v. 2005	Tid	Sted	Antal delt	Arrangør, Land
4027. Rødlister i Norden og Baltikum. (II) Seminar on Lepidoptera	24.-25 nov	Uppsala, Sverige	c. 25	Artdatabanken, Sverige, Island, Letland, Litauen
4029. Nordisk naturforvaltning i et ændret klima	14. okt.	København, Danmark	c. 30	Danmarks Miljøundersøgelser, Finland, Norge, Sverige
4035. Ramsar-møde	2.-5. mrt.	Trondheim, Norge	20	Direktoratet for naturforvaltning, Island, Letland, Litauen, Ramsar Bureau).
4036. Årsmøde for nordiske naturfredningsforeninger	29.- 31.aug	Ilulissat, Grønland	12	Danmarks Naturfredningsforening, (Danmark, Færøerne, Norge, Sverige, Ålandsøerne)
4040. Taiga Rescue Camp	22.-28. aug.	Jokkmokk, Sverige	63	Taiga Rescue Network, Norge, Rusland, Sverige
4068. Vårda Kulturlandskabet	10.11. mrt.	Tallinn, Estland	30	Ministry of the Environment, Estland, Finland, Island
4071. Kystkultur-seminar	7.-9.sep.	Bergen, Norge	30	Riksanstikvaren, Norge, Island, Norge, Sverige
4073. Economic and Built heritage in the Nordic Countries	12.-13. dec	Helsinki, Finland	130	Department of Museums and Danmark, Norge, Sverige
4074. Nordiska Kulturlandskabsforbund	11.-12. maj	Sverige	35	Nordiska Kulturlandskabsforbundet, Holland, Sverige. (Danmark)
4106. Børn, Friluftsliv og Sundhed / Children, Outdoor, Participation, Environment	27.-28 sep.	København, Danmark	17	Friluftsrådet, Danmark, Island, Letland, Litauen
4109. De Vilde Blomsters Dag	13. juni	Hele Norden	12- 15.000	De botaniske foreninger, ekskursioner (Danmark, Norge, Sverige, Ålandsøerne)
4110. Nationalparkkonference	5.-7. maj	Skafthafjell, Island	99	Ministry for the Environment, Færøerne, Danmark, Litauen, Norge, Sverige
4111. Nordic Environmental Youth Camp	7.-14. aug	Vihti Finland	33	Luonto-Liitto, Finland, Rusland, Sverige)
4113. Konference om bynært friluftsliv	26.-28. aug.	Odense, Danmark	55	Friluftsrådet, Danmark, Norge, Sverige)

Bilag 3. Oversigt over målsætningerne i det nordiske Miljøhandlings

NFK og ASG-gruppernes projekter i 2005

Overordnet målsætning: TEMA 1: Miljø og sundhed: At styrke miljø- og sundhedsaspektet i det nordiske samarbejde behov for at leve i rene og sunde omgivelser. Udnyttelse af naturen, landskabet og kulturmiljøerne skal ske på en bæredygtig måde.			
Del-målsætning	Konkrete initiativer	Konkrete projekter (NFK og ASG)	
1.3. Folkesundhed/Natur-oplevelse: At sikre muligheden for at dyrke friluftsliv og opleve naturen for at forbedre og sikre folkesundheden.	1.3.1. Dokumentere betydningen af samspillet mellem natur, kulturmiljøer, friluftsliv og sundhed.	Bynært friluftsliv i Norden	
	1.3.2. Sammenstilling og formidling af aktuel viden fra hele Norden om forholdene mellem børn og unges fysiske aktivitet/friluftsliv, motorik, indlæringssevne og sundhed.	Børn og unges ret til et sundt liv - natur og friluftsliv	
	1.3.3. Indspil fra miljøministrene til EU's arbejde med miljø og sundhed.		
Overordnet målsætning: TEMA 2: Havet: At forstærke økosystemtilnærmelse til havmiljøforvaltningen samt sikre bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer og opretholdelse af økosystemernes mangfoldighed, struktur, virkemåde, produktivitet og naturlige renhed.			
2.2. Eutrofiering: At bidrage til at nødvendige tiltag er vedtaget inden 2010, så skader på marine økosystemer vil ophøre.	2.2.1. Indspil til EU's vandrammedirektiv med hensyn til målsætninger for god, økologisk tilstand af ferskvand og de kystnære farvande.	Seminarium om restaurering af myr	
2.3. Økosystembaseret forvaltning: At styrke et bæredygtigt fiskeri og havbrug samt sikre beskyttelse af truede og sårbare arter og naturtyper. Beskytte et repræsentativt udvalg	2.3.1. Arbejde for at opnå en bæredygtig udnyttelse af havet og dets ressourcer gennem en økosystembaseret forvaltning.	Effekter af skrabning og bundtrawling	
	2.3.12. Kortlægning, klassificering, kundskabsopbygning og beskyttelse af marine naturtyper herunder	Geografiske analyser til identifikation af nordiske hav- og kysthabitater	

af forskellige marine naturtyper og hindre introduktion og spredning af skadelige og fremmede arter. Dette skal ske gennem en økosystembaseret forvaltning af havmiljøet og kystzonen, med henblik på at standse tabet af biologisk mangfoldighed inden 2010.	koldtvandskoraller.		
	2.3.14. Udvikling af nationale, regionale og internationale tiltag for at minimere risikoen for tab af marin biologisk mangfoldighed, herunder også beskyttelse af truede arter og habitater.		
Overordnet målsætning: TEMA 3: Natur, kulturmiljø og friluftsliv: At de nordiske landes natur og kulturmiljøer er bevarede, genoprette og anvende dem skal være et forbillede for det internationale samarbejde.			
3.1. Generelt	3.1.1. Fortsat fokusering på bevarelse af mangfoldigheden af plante- og dyrearter samt deres levesteder.	Integrering av miljøhensyn i forskning	
	3.1.2. Sikring af de nordiske landskabers diversitet, særegenhed og rekreative anvendelse samt Nordens kulturmiljø i hele sin tidsmæssige, funktionelle og egnskarakteristiske mangfoldighed.	Traditional Rural Landscapes and Bio Årsmøde for de nordiske naturfrednings	
	3.1.3. Indspil til de vigtigste internationale aftaler på området, og der skal udarbejdes indspil til arbejdet med Biodiversitetskonventionen, Landskabskonventionen og EU's arbejde med habitat- og vandrammedirektivet.	Nordisk Verdenarvsseminar, Vega, Norge Brochurer om Ramsar-konventionen Ramsar Seminar, Norge Conference on Wetland Restoration in Countries	
	3.1.4. Opsamling af viden om ændringerne i naturen som følge af klimaændringer.	NoNaKlim. Nordisk naturforvaltning i	
3.2. Landskab og kulturmiljø: At implementere Landskabskonventionens mål om at sikre en bæredygtig udvikling	3.2.1. Indspil til implementering af Landskabskonventionen, via udvikling af metoder og indikatorer for tålegrænser og landskabsændringer, og kompetenceudvikling i forhold til landskabsforvaltning.	Nordisk seminar om implementering af landskabskonventionen i planlægningen At vårda riksintressanta kulturmiljöer	

af landskabet som et centralt element i Europas samlede natur- og kulturarv. Et nordisk perspektiv på integration, bevarelse og forvaltning af natur- og kulturmiljøer skal videreudvikles.	3.2.2. Bevare og forvalte samt udvikle landskabet, biodiversiteten, kulturmiljøet og friluftslivet ved at analysere skovtilplantningens indvirkning på kulturlandskabet (i forhold til EU's jordbrugspolitik og relevante internationale aftaler).	Kulturmiljö i de nordiska ländernas sk Affornord. Genopbygning af skogsresu AFFORNORD - Th effects of afforesta communities and landscape in the Nor	
	3.2.3. Udvikling af en fælles holdning til Europarådets og UNESCO's arbejde med kulturel mangfoldighed og bæredygtig udvikling.	European Heritage Days - Our Commu and Baltic Countries NordMAB. Local people in Nordic and working together towards sustainabled	
	3.2.4. Der vil blive arbejdet med at påvise, hvordan kulturmiljøerne indgår som vigtige ressourcer og centrale forudsætninger i den moderne samfundsudvikling.	Seminar om kystkultur, Norge 2005 Kulturen och naturen - bevarande förä bevarande. Nordisk Vidareutbildning. N Economics and Built Heritage in the N Makt, myte och dokument - et samarb mötesplatser Workshop om bevaring af Nordiske K Nye geologiske og kulturhistoriske ver Repræsentativt udvalg av arktiske kult	
3.3. Biologisk mangfoldighed: Det nordiske samarbejde skal indrettes på en sådan måde, at den negative udvikling, når det gælder tab af arter og bestande inklusive deres levesteder, stoppes med det formål, at tabet af biologisk mangfoldighed standses senest i 2010.	3.3.1. Indspil til igangværende arbejde under konventioner og aftaler om biologisk mangfoldighed.	BANAT 3. Baltic States Regional Coop NATURA 2000 Informationshefte om internationale n kulturmiljøaftaler Koordinering nordisk naturpolitik	
		Stop Biodiversitetesnedgangen 2010	

	3.3.2. Udvikling af fælles databaser og handlingsplaner.	Havfugledatabase for Arktis	
	3.3.4. Kortlægning af status for udvalgte arter, artsgrupper og biotoper.	Redlisted species in the Nordic and Bal Nordisk Fjellrevseminar	
	3.3.5. Etablering af et nordisk forum for erfaringsudveksling specielt vedrørende udvikling af egnede indikatorer og overvågningsmetoder af særlige nordiske eksempler på beskyttelseskrævende arter og naturtyper.	Favourable Conservation Status in Bo and expertise exchange among Nordic	
	3.3.6. Vurdering af betydningen af de forskellige faktorer, der påvirker den biologiske mangfoldighed både på arts-, bestands- og økosystemniveau, f.eks. gennem eutrofiering og anden forurening, fysiske indgreb i levesteder, direkte fangst, jagt og fiskeri samt invasive arters betydning.	NOBANIS (Nordic-Baltic Network on	
	3.3.7. Kampagner skal inddrage de folkelige organisationer og ikke mindst børn og unge i beskyttelse, pleje og genopretning af den biologiske mangfoldighed i nærmiljøet med fokus på forskellige naturtyper som enge, søer, kyster og skove.	Scandinavian Youth Empowerment an Strategy Week Nordic Environmental Youth Camp 20 Erosion og overbeite - Bæredygtig græ De vilde blomsters dag i Norden	
3.4. Friluftsliv og allemandsret: De nordiske lande skal fremme den frie adgang til naturen med henblik på at sikre det	3.4.1. Nytten af at beskytte naturområder for lokalsamfundene skal belyses og dokumenteres.	Miljøhensyn i turistsektoren i Arktis Developing visitor monitoring method Baltic countries	

traditionelle nordiske friluftsliv, som bygger på allemandsretten.	3.4.2. Indsamling af dokumentation om strategier og handlinger, som har vist sig at være succesrige i arbejdet med at stimulere børn og unge til friluftsliv. Heri vil indgå en sammenstilling af aktuel viden fra hele Norden om forholdene mellem børn og unges fysiske aktivitet/friluftsliv, motorik, indlæringssevne og sundhed	Naturveiledere/guides i Arktis	
	3.4.3. Arbejdet med bæredygtig turisme på naturens og kulturmiljøets betingelser til gavn for den lokale udvikling skal prioriteres.	Turisme i skyddede områder Nationalparker i Norden	
3.5. Genetiske ressourcer: De nordiske lande vil bevare og anvende de genetiske ressourcer på en bæredygtig måde samt fremme en global retfærdig fordeling af nytten af de genetiske ressourcer.	3.5.2. Indspil til forhandlinger i Biodiversitetskonventionen (CBD), FN's fødevarer- og landbrugsorganisation (FAO) og EU vedrørende adgang til og udbyttefordeling af genetiske ressourcer.		
3.6. GMO'er: Der skal tages hensyn til Nordens økologiske, forvaltningsmæssige og kulturelle særegenheder ved udvikling og anvendelse af regler for biosikkerhed og risikovurdering i forbindelse med forskning og produktion i fuld skala af genetisk modificerede organismer (GMO'er).	3.6.1. Samordne de nordiske myndigheders arbejde med biosikkerhed og risikovurdering i forbindelse med tilladelser og tilsyn med forskning og produktion af genetisk modificerede organismer.	Assessing options for Nordic co-operation	
	3.6.2. Nordiske indspil vedrørende grænseoverskridende anvendelse af levende, modificerede organismer, GMO'er.	Promotion of Nordic co-operation on b modified organisms	
3.7. Klimaændringers påvirkning af natur og kulturmiljø: At igangsætte en skærpet indsats for oplysning om de globale klimaændringers betydning for natur- og kulturmiljø i Norden.	3.7.1. Øget indsigt og indsats i forhold til vurderingen af klimaændringernes betydning for natur og kulturmiljøer i Norden og Arktis.		
	3.7.2. Belysning af sårbarhed, effekter og mulig tilpasning til klimaændringer samt påvirkning af biodiversiteten, kulturminder og bæredygtig ressourceudnyttelse.		
	3.7.3. Udvikling af overvågningsmetoder og indikatorer i samarbejde med relevante fora, der gør det muligt at følge klimaændringernes påvirkning af den biologiske mangfoldighed.		